

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ І ЗДОРОВ'Я

НАВЧАЛЬНИЙ-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (ФІЛІЯ)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, СПРЯМОВАНІ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Збірник статей VII науково-практичної
Internet-конференції
з міжнародною участю,

*присвячена пам'яті
професора О. В. Пешкової*

**23-24 квітня, 2026
м. Харків**

УДК: 616.831-005.1-036.82:615.8-055.2

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ЖІНОК СЕРЕДНЬОГО ВІКУ ПІСЛЯ ПЕРЕНЕСЕНОГО ІШЕМІЧНОГО ІНСУЛЬТУ НА ПІСЛЯГОСТРОМУ ЕТАПІ РЕАБІЛІТАЦІЇ

PHYSICAL THERAPY FOR MIDDLE-AGED WOMEN AFTER ISCHEMIC STROKE AT THE POST-ACUTE STAGE OF REHABILITATION

*Зінов'єва А. В., Невелика А. В.
Zinoviieva A. V., Nevelyka A. V.*

*Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine*

Анотація. У статті представлено результати дослідження ефективності інтенсивної 30-денної програми фізичної терапії для жінок після ішемічного інсульту. Доведено, що комплексний підхід, який включає методики Бобат, PNF та ADL-тренінг обсягом 180 хвилин щоденно, сприяє відновленню мобільності та самостійності пацієнток.

Ключові слова: фізична терапія, ішемічний інсульт, реабілітація, мобільність, МКФ.

Annotation. The article presents the results of a study on the effectiveness of an intensive 30-day physical therapy program for women after ischemic stroke. It is proved that a comprehensive approach, including Bobath, PNF, and ADL-training for 180 minutes daily, contributes to the recovery of mobility and independence of patients.

Keywords: physical therapy, ischemic stroke, rehabilitation, mobility, ICF.

Вступ. Ішемічний інсульт є однією з провідних причин смертності та інвалідизації населення у світі, що зумовлює значне медико-соціальне навантаження. Після перенесеного інсульту у більшості пацієнтів спостерігаються стійкі порушення моторних функцій, координації, рівноваги та здатності до самообслуговування, що суттєво обмежує їхню участь у повсякденному житті [1, 4, 6].

Сучасні підходи до реабілітації ґрунтуються на принципах доказової медицини та нейропластичності, відповідно до яких відновлення функцій можливе за умови інтенсивного, цілеспрямованого та індивідуалізованого втручання. Особливого значення набуває застосування комплексних програм фізичної терапії, які поєднують

нейромоторну фасилітацію, тренування рівноваги, локомоції та навичок самообслуговування [2, 5].

Незважаючи на наявність численних реабілітаційних підходів, питання підвищення ефективності відновлення пацієнтів після ішемічного інсульту залишається актуальним. Це зумовлює необхідність розробки та наукового обґрунтування комплексних програм фізичної терапії, спрямованих на покращення функціонального стану та якості життя пацієнтів [3].

Мета дослідження. Обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність програми фізичної терапії підвищеної інтенсивності для жінок після ішемічного інсульту.

Матеріали та методи дослідження. Дослідження проводилося на базі Міської багатопрофільної лікарні №18 (лютий 2026 р.). У дослідженні взяли участь 20 пацієнтів середнього віку 66 років після ішемічного інсульту. Усі пацієнти були розподілені на дві групи: основну (n=10) та контрольну (n=10). Реабілітаційна програма в основній групі тривала 180 хвилин щоденно та включала нейромоторну фасилітацію, тренування рівноваги, ходьби та ерготерапію. Контрольна група отримувала стандартну програму фізичної терапії. Оцінка проводилася за шкалами Ашворта, Берга, Fugl–Meuer, індексами Бартел та Рівермід, а також тестами ходьби. Статистична обробка виконувалася з використанням t-критерію Стьюдента.

Отримані результати дослідження. Первинне обстеження показало відсутність статистично значущих відмінностей між групами ($p > 0,05$). Після 30-денного курсу реабілітації встановлено позитивну динаміку в обох групах, більш виражену в основній.

У пацієнтів основної групи спостерігалася зниження спастичності з 2,6 до 1,8 бала, тоді як у контрольній — з 2,4 до 2,0 бала. Виявлено достовірне покращення моторного контролю ($tp=4,54$; $p < 0,05$) та рівноваги за шкалою Берга (з 32,4 до 42,7 бала; $tp=9,68$; $p < 0,05$). У контрольній групі показники також покращилися, але менш виражено (до 36,5 бала).

Показники функції верхньої кінцівки за тестом Fugl–Meuer достовірно покращилися в основній групі ($tp=5,81$; $p < 0,05$), що свідчить про ефективність застосованої програми.

На рівні активності індекс мобільності Рівермід зріс з 7,1 до 11 балів в

основній групі та з 6,8 до 8,9 у контрольній ($tp=6,2$; $p < 0,05$). Індекс Бартел збільшився з 53 до 75 балів в основній групі та з 54,5 до 64,5 у контрольній ($tp=6,06$; $p < 0,05$).

На рівні участі встановлено зменшення часу проходження 10-метрового тесту (з 22,5 с до 15,1 с в основній групі), покращення результатів тесту «Встань та йди» та збільшення дистанції у шестихвилинному тесті ходьби (до 308 м). Усі зміни мали статистичну значущість ($p < 0,05$).

Висновки. Комплексна програма фізичної терапії є ефективним засобом відновлення пацієнтів після ішемічного інсульту. Вона сприяє покращенню моторних функцій, рівноваги, мобільності та підвищенню рівня функціональної незалежності. Інтенсивний підхід до реабілітації забезпечує кращі результати порівняно зі стандартними програмами.

Список використаних джерел

1. Афанасьєв С. М. Фізична терапія при порушеннях мозкового кровообігу: навч. посіб. Дніпро, 2021. 156 с.
2. Бобат Б. Геміплегія у дорослих: оцінка та лікування. Київ: Основи, 2012. 180 с.
3. Герцик А. М. Фізична терапія: організаційні основи. Львів: ЛДУФК, 2018. 240 с.
4. Winstein C. J. Guidelines for Adult Stroke Rehabilitation and Recovery. Stroke. 2016. Vol. 47, Issue 6. P. 98–169.
5. Mirror therapy for improving motor function after stroke. Cochrane Database Syst Rev. 2018. Issue 7. P. 1–45.
6. Physiopedia. Stroke Rehabilitation. 2023. 1–20 p.

Відомості про авторів/Information about the Authors

1. **Зінов'єва Анастасія В.**, здобувач вищої освіти спеціальності 227 Терапія та реабілітація спеціалізації 227.01 Фізична терапія освітньої програми Терапія та реабілітація, Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.

Zinovieva Anastasiia V., 2nd year master's degree student, specialty 227 «Therapy and Rehabilitation», educational program Physical Therapy, National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine.

2. **Невелика Анастасія Василівна**, к.фіз.вих., доцент, доцент ЗВО кафедри фізичної реабілітації і здоров'я, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.

Nevelyka A., Associate Professor of the Department of Physical Rehabilitation and Health, PhD in Physical Education and Sports, National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine.

e-mail: anastasianevelika89@gmail.com

ORCID: 0000-0001-6459-8564